

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Plzeň 2017
Franco Ramírez

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

VICARIOS

Návrh sochařské instalace
na budově Mexické ambasády v Praze

Franco Ramírez

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Sochařství

Specializace Socha a prostor

Bakalářská práce

VICARIOS

Návrh sochařské instalace

na budově Mexické ambasády v Praze

Franco Ramírez

Vedoucí práce: MgA. Benedikt Tolar

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

V Plzni, 28. dubna 2017,

.....

Poděkování:

Chtěl bych poděkovat panu MgA. Benediktu Tolarovi za vedení této bakalářské práce a za připomínky a rady, které mi pomohly ve vytvoření tohoto díla.

Dále bych chtěl poděkovat panu prof. ak. soch. Jiřímu Beránkovi, vedoucímu ateliéru Socha a prostor, za odborné vedení, podporu, rady a za čas, který mi věnoval během tří let mého studia. Spolu s MgA. Benediktem Tolarem mu náleží díky za jeho otevřenost mým někdy nezvyklým uměleckým záměrům a za připomínky, které mi pomohly se v nich orientovat a uskutečnit je.

Velké díky také náleží všem Frijolitům aneb mé nejbližší rodině, Hommymu, Maguie, novopečenému tatínkovi Sergiovi a Emmymu za jejich morální a finanční podporu ve všem, co jsem se kdy rozhodl dělat a malé Viktorii a Patti za videa, která mi posílaly a která mě naplňovala radostí ve chvílích, kdy jsem to nejvíce potřeboval.

Annanasitě a její rodině, která mě vždy podporovala, jako kdyby byla moje vlastní. A ještě jednou Annanasitě, protože bez jejích rad, doporučení a překladů bych se nikdy nedokázal vyjádřit, za její čas a hyper-nadstandardní úsilí, které mi věnovala.

Richardovi Švejdovi, kamarádovi, který mi pomáhal od vytvoření mé vůbec první sochařské formy na území České republiky až po splnění speciálních požadavků jako byl převoz mých soch a nářadí v podmínkách, ve kterých bych to já dělat odmítnul.

Nikole Bielasové, mojí dobré kamarádce, která mi mnohokrát pomohla opravit mojí postiženou češtinu, abych mohl lépe prezentovat svá díla.

A na závěr bych rád poděkoval Západočeské univerzitě, že mě přijala ke studiu a dala mi možnost studovat s velkými mistry, nejen tady v Čechách, ale také v mé rodné zemi.

OBSAH

ÚVOD	2
TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	3
CÍL PRÁCE	4
PROCES PŘÍPRAVY	6
PROCES TVORBY	9
Obr. 1 - Proces tvorby - modelování plastelínou.....	11
Obr. 2 - Proces tvorby - formy a odlitek	12
TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	13
a) Makety figur	13
b) Finální dílo	14
c) Digitální vizualizace a maketa fasády	15
POPIS DÍLA	18
PŘÍNOS PRÁCE	31
SILNÉ STRÁNKY	34
SLABÉ STRÁNKY.....	35
ZÁVĚR	37
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	38
a) Knižní a periodická literatura	38
b) Internetové zdroje.....	39
RESUMÉ	40
SEZNAM PŘÍLOH	41

ÚVOD

Již od samého počátku se ve svém sochařském díle zabývám předkolumbovskými kulturami Mexika, a to nejen proto, že z Mexika pocházím, ale zejména proto, že se jedná o kultury, které mají zcela odlišný pohled na život a na smrt. Společenská struktura předkolumbovských civilizací nebyla založena na římském systému, jak jsme zvyklí v Evropě nebo v Mexiku po příchodu španělských dobyvatelů, a to vedlo k zcela jinému pohledu na umění. To sloužilo jako prostředek komunikace a v nemnohých případech mělo za účel sjednotit identitu nově vznikajících politických celků.

Prastaré mexické nástěnné malby, ze kterých často čerpám inspiraci, by se daly srovnat například se Slovanskou Epopejí Alfonse Muchy, protože stejně jako ona, byly vytvořeny, aby lidem, kteří se na ně dívají, sdělily kým jsou a jaká jejich kultura. Navíc mnohé malby nahrazují neexistující písmo a vypráví tak celé příběhy o historii jednotlivých kmenů.

Můj zájem o předkolumbovské kultury Mexika se tak odráží v celém mém díle, jak je možné vidět v Příloze č. 5 této práce. Je proto logické, že i pro svou bakalářskou práci jsem zvolil téma související s těmito kulturami a navíc jsem se rozhodl umístit ho na budovu Mexické ambasády, tedy instituce, která Mexiko reprezentuje v České republice, jak ještě zmíním níže.

Doufám, že moje zkušenosti, nabyté rozsáhlým studiem problematiky kultur starého Mexika, budu moci ve své bakalářské práci zúročit a že moje dílo osloví publikum nejen v České republice, ale i v zahraničí.

TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Ve své práci se věnuji návrhu sochařské výzdoby hlavního vchodu budovy Mexické ambasády v Praze¹. V tomto návrhu se inspiřuji mexickými předkolumbovskými kulturami v kontextu se současným politicko-sociálním děním v Evropě, kde žiju již téměř čtyři roky.

V posledních měsících se Evropa nachází v situaci, kdy na její území přichází velké množství potenciálních nových obyvatel v podobě migrantů z oblastí postižených válkou a chudobou. Tato situace je velmi podobná té, která panovala v Mexiku zhruba v 8. století našeho letopočtu, kdy obrovský pohyb lidí z různých oblastí Mexika vedl k pádu starých sídel a civilizací a ke vzniku nových měst a politických celků ve střední části země.

Pohyb velkého množství obyvatel a tvorba nových kulturních a politických entit byla nevyhnutelně doprovázena boji a válkami o územní a politickou nadvládu a značnou nestabilitou, která se začíná projevovat i v současné Evropě. Proto jsem se rozhodl, že hlavní součástí navrhované sochařské výzdoby budou figury inspiřované indiánskými válečníky předkolumbovského Mexika.

---

¹ Viz Příloha č. 1

CÍL PRÁCE

Jak jsem již uvedl výše, hlavním cílem mé práce je navržení a realizace sochařské výzdoby hlavního vchodu budovy Mexické ambasády v Praze. Ambasáda je institucí, která reprezentuje Spojené státy mexické na území České republiky, a proto se mi jeví jako nejvhodnější místo pro realizaci mého projektu.

Když jsem před pěti lety poprvé přijel do České republiky, překvapilo mne, jak na Mexičany místní obyvatelé pohlížejí. Pocházím ze země, která je kulturně i historicky neuvěřitelně pestrá a bohatá, ale z nějakého důvodu jsme my Mexičané stále spojováni pouze s fiestami, tortillami a tequilou. Tyto stereotypy jsou pochopitelné, ale pokud mohu mluvit za své spoluobčany, často nás takový pohled mrzí.

Zároveň je Mexiko vzhledem k současné politické situaci místními lidmi často vnímáno jako země plná násilí, kde vládne bezpráví a drogové mafie, což bohužel zastiňuje její skutečnou tvář. Ta je úžasnou směsí starých indiánských kultur a evropských vlivů a zároveň kolébkou mnoha zajímavých uměleckých směrů, které se často odráží i v umění evropském a jsou v zásadním rozporu se stereotypním vnímáním Mexičanů jako prostoduchých kníratých chlapíků se sombrery a kytarou, popíjejícími ve stínu kaktusů.

Proto bych rád využil této příležitosti, abych ukázal Mexiko v jiném světle a přitáhl pozornost k předkolumbovským kulturám, ze kterých my Mexičané pocházíme a jejichž dějiny jsou přes velké kulturní odlišnosti v některých ohledech velmi podobné dějinám evropským.

Navíc, i když si to dnes již neuvědomujeme, staré mexické kultury bývaly častou inspirací evropských umělců v dobách minulých. O tom bych rád pojednal v následujícím oddíle.

Hlavním cílem tedy je umožnit obyvatelům, ale i návštěvníkům Prahy potkat se i s jinou tváří Mexika, než je ta komerční a politická a uvědomit si, že současné Mexiko je také zosobněním etiky a estetiky svých předkolumbovských kořenů.

PROCES PŘÍPRAVY

Myšlenku vytvořit sochařské dílo na fasádě Mexické ambasády v Praze jsem nosil v hlavě již delší dobu. Věděl jsem, že bych rád vytvořil dílo inspirované předkolumbovským uměním, ale zároveň jsem si byl vědom toho, že ač jsem strávil v Mexiku skoro celý svůj dosavadní život, stále mi chyběly hlubší vědomosti o starých indiánských kulturách. Uvědomil jsem si, že jediným způsobem, jak si tyto vědomosti rozšířit, je vrátit se do Mexika a strávit nějaký čas historickým a uměleckým výzkumem.

Protože financovat takový výzkum není jednoduché, požádal jsem o stipendium v rámci programu Freemovers a mé žádosti bylo vyhověno. Dostal jsem tak jedinečnou příležitost odjet do Mexika a studovat na vůbec nejlepší umělecké akademii – La Esmeralda v Mexico City. Akademii Esmeralda založili významní umělci jako Diego Rivera a Frida Kahlo, kteří se ve své tvorbě věnovali podobným tématům, jako já.

Na výtvarné akademii La Esmeralda jsem strávil dohromady více než čtyři měsíce, které jsem věnoval nejen intenzivnímu výzkumu tématu mé bakalářské práce, ale také sochařské tvorbě, jejíž výsledek je možné vidět v příloze mé práce.²

V historickém výzkumu jsem pokračoval i po svém návratu z Mexika. Zajímalo mne, zda se předkolumbovské umění a kultura v minulosti nějakým způsobem odrazily ve tvorbě umělců působících na českém území. Ke svému překvapení jsem zjistil, že nejsem prvním, koho toto téma přitahovalo a inspirovalo.

---

² Viz sochařské dílo *Dante*, Příloha č. 5

Povědomí o původních mexických kulturách existovalo v českých zemích už v době baroka. Jak píše Pavel Štěpánek ve svém článku *Cesta pekelného notáře z Mexika do Kuksu*³, sochařské dílo inspirované aztéckým mýtem, se nacházelo například v blízkosti zámku Kuks ve Východních Čechách.

Jednalo o sochu nazvanou *Ficli-Puclí*⁴, kterou v roce 1727 vytvořil na objednávku hraběte Šporka jeden z nejvýznamnějších představitelů barokního sochařství Matyáš Bernard Braun. Socha byla inspirována aztéckým bohem slunce, války a lidských obětí a patronem města Tenochtitlan, který je v Mexiku znám pod jménem *Huitzilopochtli*.

Huitzilopochtli byl hlavním bohem kmene Aztéků. Podle legendy Aztéky vyzval k putování na jih a přiměl je k založení města Tenochtitlanu na místě, kde byla pod bílou vrbou nalezena bílá žába a ve vodě bílá ryba. Poblíž seděl na kaktusu orel zápasící s hadem. Tato legenda je znázorněna například v kodexu Borgia⁵.

O způsobu, jakým došlo ke zkomolení jména tohoto božstva na české Ficli-Puclí a o tom, proč hrabě Špork chtěl tuto sochu mít nedaleko svého zámku, pojednává již zmiňovaný poutavý článek Pavla Štěpánka, a proto není nutné se zde na toto téma dále rozepisovat. Je však potřeba zmínit, že sochu Ficli-Puclího již dnes na Kuksu nenajdeme, protože se stala obětí náboženského fanatismu a byla zničena jen několik let po svém vytvoření.

Umělecká díla inspirovaná mexickými předkolumbovskými kulturami byla často na evropské půdě považována za satanistická

---

³ Článek je možné najít na internetových stránkách digitální knihovny Univerzity Pardubice: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/58469/StepanekP_CestaPekelnéhoNotare_2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁴ Viz Příloha č. 4

⁵ Viz Příloha č. 3

a podléhala tvrdé cenzuře. Tento přístup není zcela ojedinělý ani v dnešní době a je možné, že i moje dílo bude nějakým způsobem cenzurováno. Ale o tom se ještě v mé práci zmíním.

Neméně důležitou součástí přípravy k vypracování mé bakalářské práce bylo mé tříleté studium na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara, která mi poskytla nejen skvělé umělecké zázemí v podobě sochařského ateliéru a veškerého vybavení, ale také velmi kvalifikované vedení mých vyučujících, bez nichž bych nemohl umělecky tvořit na takové úrovni.

PROCES TVORBY

Jak už tomu v případě složitých sochařských instalací bývá, proces tvorby nebyl jednoduchý. A to jak z pohledu koncepce, tak i z pohledu použitých materiálů.

Co se koncepce týče, měl jsem původně v plánu vytvořit tři postavy. Dvě z nich měly stát z každé strany hlavního vchodu a třetí, menší, v podobě jakési masky, měla být uprostřed nad nimi. Jedna z postav měla reprezentovat mexické umění, druhá umění evropské a maska měla být jakousi syntézou obojího. Došlo mi ale, že vlajka a státní znak Mexika, které se nachází nad vchodem ambasády, by narušily celkovou kompozici mého díla. Rozhodl jsem se proto vytvořit pouze dvě figury.

Také jsem si uvědomil, že figura reprezentující evropské umění postrádá smysl ve městě jako je Praha, kde je evropská kultura viditelná na každém kroku, a proto jsem se rozhodl změnit původní návrh. Obě figury tedy budou inspirované mexickými předkolumbovskými kulturami.

Co se týká konstrukce soch, chtěl jsem navázat na své předchozí dílo, kde kombinuji různé materiály. Experimentoval jsem s umělou pryskyřicí, ale došlo mi, že se jedná o moderní materiál, který může těžko reprezentovat kultury staré několik set let. Proto jsem se rozhodl používat materiály, které mohli používat umělci v té době jako je železo, kámen, kosti, dřevo, sklo a podobně. Tyto v podstatě ekologické materiály nejlépe vyjadřují postatu mého díla, které vychází z přírody a může se v ní kdykoli znovu rozpustit a sloužit k vytvoření díla nového.

Došlo mi ale, že pokud chci, aby dílo vydrželo v klimatických podmínkách Střední Evropy, budu nucen zvolit materiál, který daným podmínkám odolá. Proto jsem se rozhodl pro beton, který je v zásadě kamenem spojeným pojídlem jako je cement, který se používal už ve starověku. I indiánské kmeny, jako například Aztékové nebo Mayové, používali podobné materiály na stavbu svých budov, které, jak víme, přetrvaly až do dnešních dnů.

Bohužel použití samotného betonu se ukázalo jako nevhodné, protože je velmi těžký a často praská. Musel jsem proto učinit výjimku a pro konstrukci soch přimíchat k betonu moderní materiál a to konkrétně lepící epoxidovou pryskyřici CHS-EPOXY 324 smíchanou s pískem.

Samotný proces tvorby sestává z vytvoření makety obou figur a realizace jedné ze soch – konkrétně válečníka jaguára. Na fotografiích na následujících stranách je možné vidět některé ukázky z procesu tvorby:

Obr. 1 – Proces tvorby - modelování plastelínou
(Figura válečníka orla)

Obr. 2 – Proces tvorby - formy a odlitek

(Forma ze silikonu a sádry a výsledný odlitek lebky z betonu a epoxidové pryskyřice smíchané s pískem)

TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Co se týče technologických specifik, rád bych text rozdělil na tři části – první, týkající se makety soch, druhá, týkající se samotného monumentálního díla (válečníka jaguára) a třetí, prezentující maketu a digitální vizualizaci a fasády budovy mexické ambasády.

A) Makety figur

Jako makety jsem vytvořil dvě figury o velikosti 86 centimetrů. Tyto dvě makety jsem musel namodelovat ze sochařské plastelíny na předem vytvořený stojan, který se skládá z překližkového a truhlářského dřeva. Jako pevná konstrukce je použit drát o šířce přibližně 3 milimetrů.

Na tuto pevnou drátěnou konstrukci je nanášena sochařská plastelína do požadovaného tvaru. Na základě této makety z plastelíny jsem vytvořil negativní formu o dvou vrstvách. První ze silikonu ChN-KS – kondenzační silikon na výrobu forem - a druhou z bílé modelářské sádry Kittfort.

Maketu válečníka jaguára jsem vytvořil vylitím směsi písku, betonu a epoxidové pryskyřice CHS-EPOXY 324 do připravených forem. Vznikly tak nohy, břicho, záda a lebka. Klíční kosti a paže jsou vyrobené z svařovaného drátu. Ruce, včetně prstů, tvoří kuřecí kosti. Lebka je natřená akrylovou barvou Pébeo Mars Black. Oblast kolem očí je zvýrazněná nátěrem ve tvaru masky. Jedná se o směs nátěrů Idea Patina 200 – Rame Copper a Idea Patina 712 Blue Patina. Tato směs po krátkém čase vyvolá chemickou reakci, která

vede k rozšíření měděnky, která dává masce výraznou tyrkysovou barvu. Stejný materiál byl použit i na oděvech válečníků, přičemž v případě válečníka orla netvoří podklad černá akrylová barva, nýbrž sprejová barva Montana Black Goldchrome – zlatá.

Pro vytvoření makety válečníka orla jsem do forem vylil směs jedné sody a epoxidu. Vzniklou figuru jsem natřel disperzním lepidlem Dispercoll D3 a na něj nanesl hladký beton HD 29729 ABS. Chodidla ve tvaru ptačích pařátů jsou nastříkaná již uváděnou sprejovou barvou Montana Goldchrome – zlatá.

Figura reprezentující válečníka orla drží oštěp a štít z plastu, zdobený falešnými kameny vytvořenými z epoxidové pryskyřice CHS-EPOXY 324. Tyč oštěpu je tvořena z dubu a její hrot je ze skleněného střepu, který jsem zabrousil. Druhá figura drží dřevěný kříž vyrobený z větví a ozdobený gravírovaným symbolem ve tvaru aztéckého jaguára.

B) Finální dílo

Sochá měří od hlavy až k patě 223 centimetrů, spolu s dřevěným křížem je to 320 centimetrů a váží zhruba 180 kg.

Vnitřní konstrukce sochy je ze železné kulatiny o šířce 2 cm. Celé toto torzo je nasvařované do požadovaného tvaru, aby vše drželo pospolu a konstrukce unesla veškerou váhu. Další dráty jsou použity na vytvoření téměř až realistických tvarů svalů v horní části těla a paží. Klíční kosti jsou tvořeny vepřovými kostmi a ruce z kostí kuřecích. Kosti jsou přilepeny silikonem Ceresit CS 23.

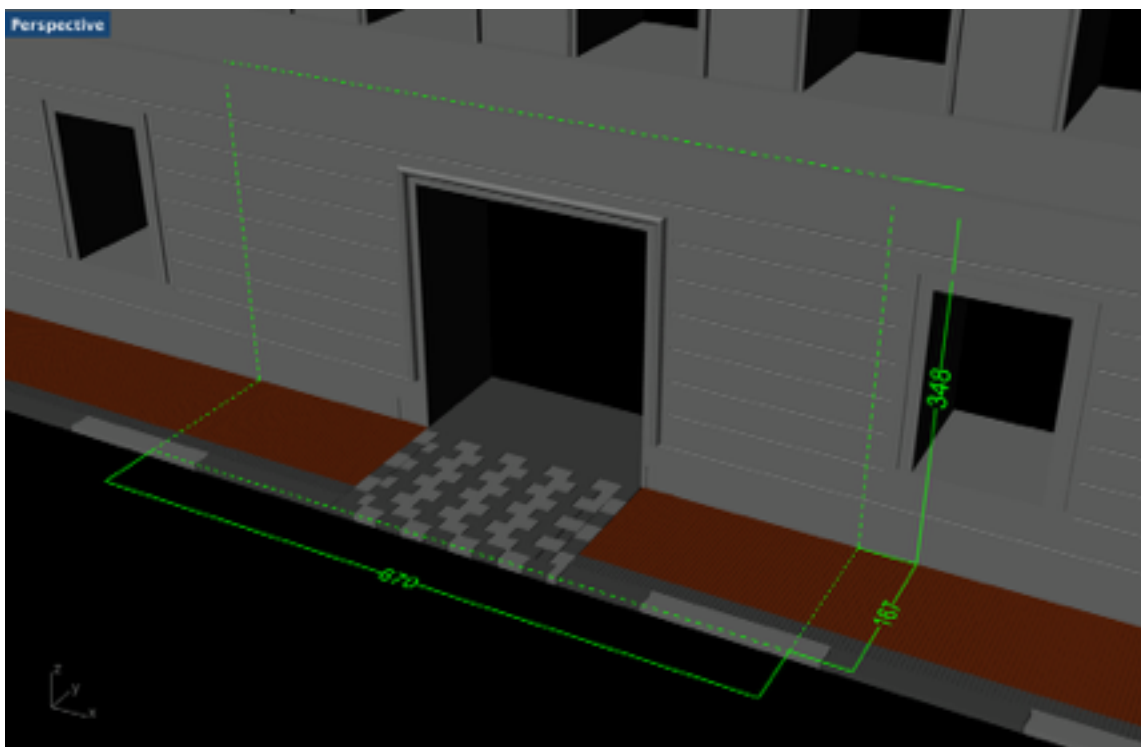
Dolní část těla je tvořena směsí písku, betonu a epoxidové pryskyřice CHS-EPOXY 324. Tyto části jsem získal stejnou formou jako u tvorby maket, tedy vylitím zmiňované směsi do předem připravených forem ze sádry a silikonu.

Hlava sochy je tvořená ze stejného materiálu, ale, stejně jako tomu bylo v případě makety, je doplněná nátěry Pébeo Mars Black a směsí Idea Patina 200 – Rame Copper a Idea Patina 712 Blue Patina v okolí očí, čímž vzniká tyrkysově zbarvená maska. Stejným způsobem je ošetřena i bederní rouška bojovníka.

Kříž, který drží bojovník v levé ruce, je vyrobený z větví jasanu sešroubovanými k sobě. Na vrcholu kříže je zavěšen štít z dubového dřeva, s gravírovaným motivem ve tvaru aztéckého jaguára.

c) Digitální vizualizace a maketa fasády

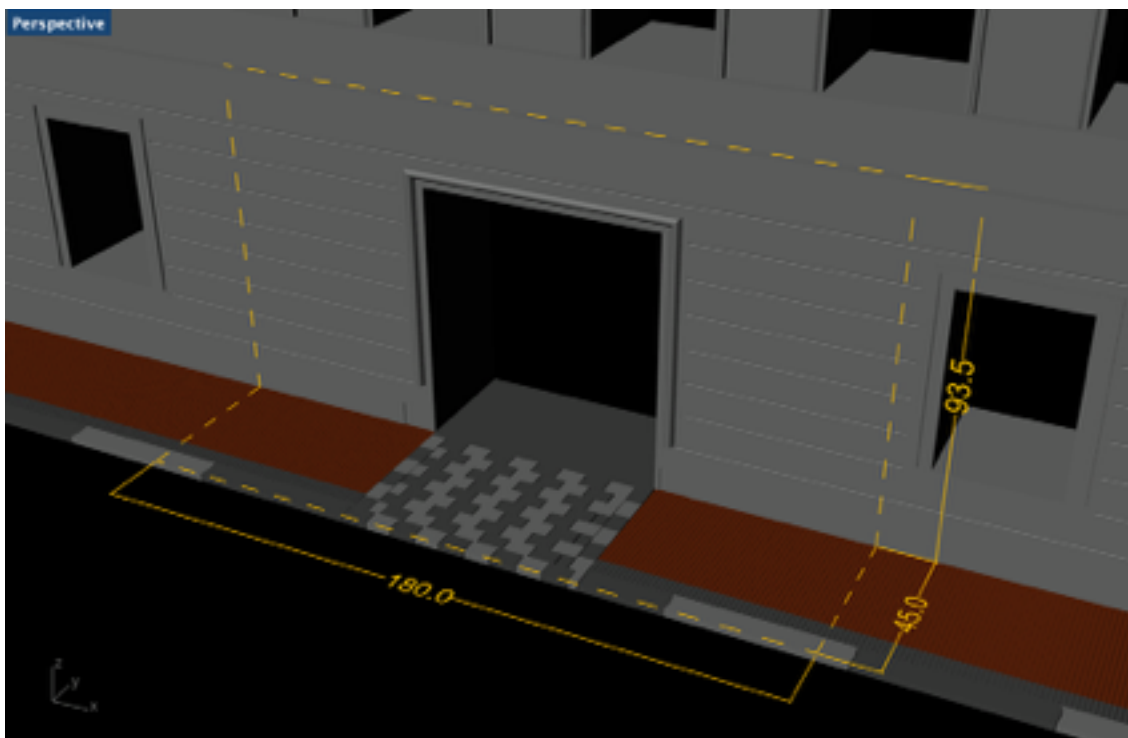
K vytvoření studie fasády ambasády a její makety jsem použil rendrovací vizualizační program Rhinoceros 5.0. Z celkové plochy fasády jsem použil výřez o přibližných rozměrech 11,189 m². Vizualizace s výřezem je vidět na následujícím obrázku:

Maketa byla vytvořena v měřítku 1 : 2,7 cm a její struktura ve tvaru písmene L sestává ze dvou částí. Dolní část (chodník), měřící 180 x 45, je vytvořena ze smrkového dřeva a natřena akrylovou barvou Pébeo Deep Gray. Uliční dlažba je na maketě tvořena z malých sádrových kostek. Kostky jsem natřel akrylovými barvami Pébeo Athena Gray, Pébeo Deep Gray a Pébeo Naphthol Carmine.

Zed' budovy se skládá ze surové dřevotřískové desky o rozměrech 93,5 x 180 cm a natřena akrylovou barvou Pébeo Athena Gray. Basreliéfy fasády jsem vytvořil horní frézou a reliéfy jsou ze smrkového dřeva natřeného akrylovou barvou Pébeo Athena Gray.

Vizualizace makety v programu Rhinoceros 5.0:

Maketa fasády:

POPIS DÍLA

Jak již bylo uvedeno výše, v mém díle se jedná o dočasnou instalaci dvou figurativních surrealistických soch inspirovaných nástěnnými malbami indiánských válečníků. Dílo by mělo být vytvořeno v příštích měsících a instalováno na fasádě Mexické ambasády v Praze 1 v roce 2017.

Dílo sestává ze dvou figur indiánských válečníků zdobících hlavní vchod budovy ambasády v ulici V Jirchářích č. p. 10. Sochy budou monumentální, v nadživotní velikosti. Každá z figur by měla měřit téměř 3 metry na výšku.

Na levé straně vchodových dveří se bude nacházet „válečník orl“, na straně pravé pak „válečník jaguár“ . Sochy jsou inspirovány nástěnnými malbami nacházející se na archeologickém nalezišti Cacaxtla ve státě Tlaxcala v Mexiku. Najdeme na nich „válečníka orla“ stojícího na „okřídleném hadovi“ a „válečníka jaguára“ stojícího na „hadovi-jaguárovi“⁶. Malby pocházejí z doby 700-750 našeho letopočtu a řadí se do období předkolumbovského umění nazývaného Epiclásico⁷.

Dílo bude jakousi směsí nebo koláží obsahující symboly a umělecké předměty z různých předkolumbovských kultur – jako

---

⁶ Viz Příloha č. 2a), obr. 1 a 2

⁷ Výrazem Epiclásico se v Mexiku označuje období mezi lety 700 - 1000 našeho letopočtu. Pro toto období byl charakteristický masivní pohyb obyvatelstva ze severních částí Mexika směrem k jihu. V této době došlo k vyplenění důležitých sídel jako například Tehotihuacan a byla zničena kulturní dědictví vytvořené v předchozím období označovaném jako Clásico. Tento pohyb obyvatelstva vedl k zásadním změnám v politické a společenské organizaci nejen na území dnešního Mexika, ale v dalších státech Střední Ameriky.

například zdobený štít nalezený na mixtéckém nalezišti Yanhuitlán ve státě Oaxaca⁸, ale i odkazy na symboly křesťanské.

Štít, který drží válečník orel, je ozdoben filigrány symbolizujícími ptačí pera. V dolní části štítu je zavěšeno 11 rolniček a na zadní části štítu se nachází svazek čtyř šípů.

Symbolika štítu je následující: samotný štít znázorňuje slunce - to bylo v indiánských kulturách považováno za bojovníka. Sluneční paprsky jsou jeho zbraně. Paprsky byly označovány výrazem „ohnivý had“ – *Xiuhcōatl*, a byly považovány za nejúčinnější zbraň ze všech, kterou používal sám bůh války Huitzilopochtli.

Figury zobrazené na nástěnných malbách na archeologickém nalezišti Cacaxtla mne zaujaly kromě jiného i tím, že byly vytvořeny v době, kdy docházelo k mohutné migraci, k pádu starých sídel a k vytváření nových měst na území dnešního středního Mexika. Toto období se mi jeví velmi podobné současné situaci na evropském kontinentu, kam také přichází tisíce migrantů z důvodu války a rozpadu jejich států. Myslím si, že tento příliv nových obyvatel také povede k transformaci místní společnosti, jako tomu bylo v případě Mexika v 8. století našeho letopočtu.

Lebka válečníka orla bude zdobená aztéckými motivy inspirovanými kresbami v náboženském rukopisu Código Laud⁹. Je na ní použita červená a žlutá barva. Červená reprezentuje život, žlutá představuje barvu kukuřice, která byla a je základní potravinou mexických indiánů a podle mayské tradice byl první člověk stvořen právě z kukuřice.

---

⁸ Viz Příloha č. 2b) obr. 1

⁹ Viz Příloha č. 2b), obr. 2

Lebka válečníka jaguára bude zdobena maskou tyrkysové barvy inspirované maskou aztéckého boha Tezcatlipocy¹⁰. Masky z 15.–16. století je uchycená na lidské lebce a je zdobena mozaikou z tyrkysové a obsidiánu. Tezcatlipoca, nazývaný též Kouřící zrcadlo, je považován za vládce noci, nebe a země a stvořitele světa, stejně jako bůh Huitzilopochtli.

V levé ruce bude válečník jaguár držet dřevěný kříž. Na jeho vrcholu se bude nacházet štít zdobený symbolem jaguára, inspirovaným znázorněním tohoto zvířete v kodexu Fejévary-Mayer¹¹. Jaguár byl indiány považován za zosobnění síly, protože je od přírody vybaven zbraněmi v podobě ostrých zubů a drápů. Ulovit jaguára v džungli patřilo mezi ty nejtěžší úkoly, a proto byla jaguáří trofej nejvýše hodnocena.

Jestliže bylo těžké ulovit jaguára na zemi, bylo podobně těžké ulovit orla ve vzduchu. Proto bude válečník orel vyzbrojen štítem inspirovaným výše zmiňovaným štítem z Yanhuitlánu. V ruce bude držet oštěp s obsidiánovou špičkou. Obsidián byl zřejmě nejostřejším kamenem, který Aztékové a další indiánské kmeny často používaly na výrobu svých zbraní.

Oči válečníka orla budou zdobeny skleněnými korálky¹². Tato technika, kdy jsou barevné korálky naplocho umístěvané na dřevěné předměty potřené včelím voskem, je typická pro indiánský kmen Huichol obývající středozápad Mexika, konkrétně státy Nayarit, Jalisco, Zacatecas a Durango.

Původní huicholské umění spočívalo v nádherných uměleckých dílech vytvářených přírodní barevnou vlnou

---

¹⁰ Viz Příloha č. 2b), obr. 4

¹¹ Viz Příloha č. 2c)

¹² Viz Příloha č. 2b), obr. 3

v psychedelických barvách. Často se v nich opakuje symbol halucinogenního kaktusu *peyote*. Barvy a tvary znázorňují kmenové rituály, zvyky a víru kmene Huichol. V moderní době Huicholové nahradili původní vlnu skleněnými korálky, které se používají ke zdobení dřevěných figur a nádob i v současnosti.

Je zajímavé, že korálky, které Huicholové používají, se již od 16. století vyrábějí na severu Čech v podhůří Jizerských hor. V současné době je mexickým indiánům dodává firma Preciosa z Jablonce nad Nisou a Huicholové jsou na jejich dodávkách zcela závislí¹³. Je to zajímavé spojení mezi Českou republikou a Mexikem a musíme doufat, že výroba korálků v českých sklárnách nezanikne, protože je zcela zásadní pro přežití kultury kmene Huicholů.

Huicholové navíc patří k mým nejoblíbenějším kulturám, protože jako jedna z mála téměř nebyla narušena španělskou kolonizací a její nositelé si zachovali svůj tradiční způsob života. A to hlavně proto, že tito indiáni žijí v těžko přístupných horských oblastech. Je úžasné, že ač Huicholové nepřišli do styku s dobyvačnou evropskou kulturou, používají ve svém uměleckém projevu skleněné korálky, které jsou typickým produktem české, potažmo evropské kultury. Proto má použití korálků pro mé dílo zásadní význam.

---

¹³ Viz například článek *Poslední strážci peyotlu*, který pojednává o návštěvě představitelů kmene Huichol ve sklárně v Jizerských horách: <http://www.preciosa-ornela.com/cz/component/content/article/43-novinky/newsleter/726-posledni-strazci-peyotu?highlight=WyJodWljaG9sl0=&Itemid=467>

Válečník orel – obr. 1:

Válečník orel – obr. 2:

Válečník orel - detail 1:

Válečník orel - detail 2:

Válečník orel - detail 3:

Válečník jaguár – obr. 1:

Válečník jaguár – obr. 2:

Válečník jaguár - detail 1:

Válečník jaguár - detail 2:

Válečník jaguár - detail 3:

Válečník jaguár - detail 4:

PŘÍNOS PRÁCE

Myslím si, že hlavním přínosem mé práce je možnost konfrontovat obyvatele a návštěvníky Prahy s jinou tváří Mexika, než na kterou jsme zvyklí ze sdělovacích prostředků a reklam. V České republice není úplně zvykem potkávat na ulici surrealistická a symbolická díla a proto si myslím, že i dočasná přítomnost mé instalace na budově Mexické ambasády může vyvolat pozornost, inspirovat a probudit jiný druh zájmu o Mexiko než je ten kulinářský nebo senzacechtivý.

Mexický surrealismus a symbolismus to v Evropě neměl nikdy moc lehké, jak ukazuje výše zmíněný příběh barokní sochy *Ficli-Pucli*, která se stala obětí náboženské cenzury. Možná ani dnes nejsou obyvatelé České republiky a návštěvníci Prahy zcela připraveni přijmout tradiční mexické symboly jako jsou kostlivci, masky a halucinogenní motivy.

Smrt je nedílnou součástí každé kultury. V Mexiku k ní však přistupujeme jinak, než je obvyklé v Evropě. Smrt je pro nás nejen konec něčeho, ale také začátkem něčeho nového. Je pro nás důvodem ke smutku, ale také k oslavě těch, kdo již mezi námi nejsou, jejich života a skutků.

Rádi se také převlékáme do kostýmů kostlivců, pečeme sladký umrlčí chléb a jíme barevné lebky vyrobené z cukrové hmoty a čokolády a tím přijímáme smrt do našich životů a nemáme z ní takový strach, jako lidé v jiných kulturách. Smrt je to, co nás vede k tomu, abychom si víc vážili života.

Samotné zobrazení smrti však velmi podobné v Mexiku jako v Evropě. Smrt nemá žádný původ, národnostní, ani teritoriální,

nemá žádné konkrétní vlastnosti, charakteristiky nebo přesvědčení. Kostlivec a zubatá bílá lebka stírají jakékoli rozdíly mezi lidmi, založené na rase, náboženském vyznání nebo sociálním postavení. Stejně tak je smrt něco, čemu se nikdo z nás nemůže vyhnout. Přesto však není nutné jí úplně vyřadit z našeho života a mít z ní strach.

Halucinogenní látky jsou pak také nedílnou součástí mexické kultury a každodenního života, ačkoli je jejich konzumace v moderní společnosti stále více potlačována. Huicholové a další indiánské kmeny by nebyly schopny vytvářet tak fascinující umělecká díla bez toho aby konzumovali halucinogenní houby, kaktusy a další rostliny. I toto téma může otevřít moje sochařská instalace na budově Mexické ambasády v Praze.

Hlavní přínos práce pro obor sochařství jako takový vidím například v tom, že může inspirovat další umělce k navrhování a vytváření svých děl v zahraničí. Dá se tím navázat velmi zajímavý mezikulturní dialog a pomoci ke vzájemnému pochopení a toleranci, které v mnoha místech světa, Evropu a Mexiko nevyjímaje, stále chybí.

Jsem také rád, že mohu navázat na tradici mexického surrealismu a znovu se pokusit prosadit tento styl na evropském kontinentu, kde se často setkával s radikálním odmítnutím a nařčením ze satanismu a surrealistická díla byla často ničena.

Také si myslím, že moje sochařská instalace může ukázat, že není třeba se bát jinakosti a tvořit svobodně, bez ohledu na to, jak bude dílo přijato. Možná, že bude moje dílo inspirovat další umělce k tomu, aby hledali své vlastní kořeny a snažili se rozluštit svojí vlastní identitu, tak jak se o to ve svém díle snažím já.

Bylo by zajímavé vidět sochařská nebo jiná díla inspirovaná skutečnými kořeny dnešních obyvatel České republiky, vycházející například z archeologických nálezů uměleckých předmětů než z oficiální ideologie, která nám vnucuje představu českého národa vytvořenou poměrně nedávno.

I čeští umělci se mohou inspirovat keltským uměním nebo uměním slovanských kmenů a dalších méně známých kultur, které žily a zanechaly své stopy na území dnešních Čech, Moravy a Slezska, stejně tak jako se já inspiroji uměním a symbolikou předkolumbovského Mexika.

SILNÉ STRÁNKY

Myslím si, že jednou ze silných stránek navrhovaného díla je jeho monumentalita a umístění. Sochy zdobící budovu Mexické ambasády v historickém centru hlavního města České republiky budou nepřehlédnutelné a jistě vyvolají zájem kolemjdoucích a umožní jim dozvědět se něco nového o Mexiku a jeho kulturách a vyvolá zájem o hlubší pochopení země, ze které pocházím a kterou většina lidí zná jen z katalogů cestovních kancelářů.

Dále si myslím, že moje instalace může svým neobvyklým tématem inspirovat další umělce k vytváření děl vycházejícím z jejich vlastních kořenů a může je přimět i k použití a kombinaci materiálů, které nebývají tak často k vidění na sochařských dílech, jako je v mém případě použití skleněných korálků.

Další silnou stránkou je to, že moje instalace není závislá na umístění na budově ambasády. Figury válečníků budou vytvořeny tak, aby bylo možné je instalovat i na jiných místech. Sochy mohou stát ve volném prostoru, což by umožnilo vidět dílo ze všech stran a dodalo by jim na výrazu.

Byl bych rád, aby se moje instalace dostala i do menších českých měst, kde by mohla oslovit lidi s úplně jinou mentalitou a pohledem na svět. Bylo by zajímavé sledovat jejich reakce a diskuzi, které by moje dílo mohlo vyvolat.

Stejně tak, jako by bylo zajímavé umístit mojí instalaci kdekoli v zahraničí, včetně Mexika. Doufám, že k tomu budu mít v budoucnu příležitost.

SLABÉ STRÁNKY

Jednou ze slabých stránek mého návrhu je to, že zatím stále není jisté, zda bude možné ho na budově ambasády instalovat. Moje komunikace s ambasádou byla zdlouhavá, ale nakonec se mi podařilo osobně prezentovat můj návrh současnému velvyslanci Mexika v České republice.

Pan Pablo Macedo Riba můj návrh přijal s nadšením, ale jak mne upozornil, rozhodnutí umístit sochařskou výzdobu na hlavním vchodě budovy zastupitelství nezávisí na něm. Můj návrh musí projít složitým schvalovacím procesem v Mexiku a jeho výsledek je nejistý.

Hlavním problémem je to, že Mexická ambasáda je politickou institucí, která reprezentuje Mexiko na diplomatické úrovni. Je proto velmi těžké prosadit nějaké umělecké dílo, které by bylo viditelné z ulice. Bylo by asi jednodušší realizovat instalaci na budově nějakého kulturního centra, ale v Praze zatím žádné mexické kulturní centrum neexistuje.

Je dost možné, že se moje dílo setká v Mexiku s cenzurou. Nebo spíše s auto-cenzurou. Je běžné, že politici nechtějí, aby bylo Mexiko spojováno s válkou, násilím a smrtí, což je dojem, který lidé získávají ze sdělovacích prostředků. Může se tedy stát, že moje dílo obsahující figury válečníků s lidskými lebkami nebude schváleno ze strachu, že by bylo kolemjdoucími špatně interpretováno jako doklad toho, že Mexiko skutečně je zemí plnou nebezpečí a násilí.

Další možností je, že instalaci, byť dočasnou, neschválí čeští památkáři. Budova Mexického velvyslanectví v Praze je totiž památkově chráněným objektem.

Nakonec je možné, že moje dílo, pokud se mi podaří jej instalovat, nebude v místním kontextu vůbec pochopeno a přijato. Máme sice svobodu slova a projevu a Česká republika je zemí velmi ateistickou, ale stále zde vládne diktát toho, co si mají lidé myslet a přetrvávají tu předsudky založené na náboženských pověrách a dalších přesvědčeních. A podobně je tomu i v jiných zemích, včetně země odkud pocházím.

ZÁVĚR

To, že mohu tvořit svobodně, neznamená, že moje dílo nebude cenzurováno, ať už ze strany mexických politických představitelů nebo ze strany místních úřadů nebo společnosti. To však nebude důvodem k tomu, abych se nechal umlčet. Věřím ve svobodu a ať už bude reakce zmíněných stran jakákoli, budu to brát jako zkušenost, která mne obohatí, ale nepřinutí, abych se vzdal své umělecké činnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A) Knižní a periodická literatura

DE LA TORRE VILLAR, Ernesto: *Temas de la insurgencia*, UNAM, Ciudad de México, 2000

DE PAULA DE ARRANGOIZ Y BERZÁBAL, Francisco: *México desde 1808 hasta 1867*, Editorial Porrúa, Ciudad de México, 1968

FUENTES, Carlos: *El Espejo Enterrado*, S. L. Fondo de Cultura Economica de España, Madrid, 2002

HINGAROVÁ, Vendula, KVĚTINOVÁ, Sylvie, EICHLOVÁ, Gabriela (edd.): *Mexiko. 200 let nezávislosti*, Nakladatelství Pavel Mervart, Červený Kostelec, 2010

KOLEKTIV AUTORŮ: *Serpientes en el arte prehispánico*, In: ARTES DE MÉXICO No. 32, Ciudad de México, 2002

KOLEKTIV AUTORŮ: *Arte Huichol*, In: ARTES DE MÉXICO No. 75, Ciudad de México, 2005

KOLEKTIV AUTORŮ: *Diseño e iconografía – Tlaxcala*, In: ARTE POPULAR DE

KOLEKTIV AUTORŮ: *Diseño e iconografía – Jalisco*, In: ARTE POPULAR DE MÉXICO, Conaculta, Ciudad de México, 2011

LEÓN-PORTILLA, Miguel: *Vision de los vencidos. Relaciones indígenas de la Conquista*, UNAM, Ciudad de México, 2007

PAZ, Octavio: *El Laberinto de la Soledad*, Catedra, Ciudad de México, 2004

PREISS, Pavel: *František Antonín Špork a barokní kultura v Čechách*, Paseka, Praha, 2003

ŠTĚPÁNEK, Pavel: *Relaciones Artísticas entre la República Checa y México*, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 2014

VELASQUEZ GARCIA, Erick, NALDA, Enrique (eds.): *Historia general de México*, El Colegio de México, Ciudad de México, 2012

VON HUMBOLDT, Alexander: *Viaje a las regiones equinociales del Nuevo Continente*, Monte Avila Editores, Ediciones del Ministerio de Educación, Caracas, 1956

B) Internetové zdroje

FAMSI: Fundación para el avance de los estudios mesoamericanos: <http://www.famsi.org/>

<http://www.radio.cz/es/rubrica/legados/faspork-noble-barroco-que-se-rebelo-contra-la-censura-eclesiastica>

<http://preciosa-ornela.com/cz/43-newsletery/726-posledni-strazci-peyotu>

<http://stavbaweb.dumabyt.cz/rekonstrukce-a-dostavba-pamatkov-chranneho-objektu-2345/clanek.html>

www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=667485&partId=1

RESUMÉ

El proyecto consiste en la producción e instalación temporal de una semana de un grupo de esculturas figurativo-surrealistas frente a la fachada de la embajada de México en Praga, República Checa. Las esculturas están inspiradas en las Pinturas Murales: “Hombre Jaguar parado sobre una serpiente-jaguar” y “Hombre pájaro pasando sobre una serpiente emplumada”, ubicados en Cacaxtla, México. Ambos murales pertenecen al periodo Epiclásico de las culturas prehispánicas en México.

Las figuras pensadas a desarrollar incluyen accesorios o incrustaciones de símbolos o piezas de varias culturas prehispánicas mexicanas, como es el caso del Pectoral de Yanhuítlán, que se utilizará a manera de escudo para el caballero águila o el adorno pictórico de uno de los cráneos de las piezas inspirados en el Códice Laud, por mencionar un par de ejemplos.

Las piezas en cuestión resultan una buena oportunidad de mostrar nuevamente arte autóctono mexicano, tomando en cuenta que en algunas ocasiones el arte mexicano con tintes prehispánicos, era considerado en tierras Europeas como satánico o de mal gusto, tal fue el caso de la destrucción de una pieza escultórica creada por el escultor austriaco Matyáš Bernard Braun, en el siglo XIX a petición del clérigo durante el periodo de la Bohemia barroca quien ejercía un gran poder en aquellas época.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1:

Foto hlavního vchodu Mexické ambasády v Praze

Příloha č. 2a):

Dobová znázornění indiánských válečníků

Příloha č. 2b):

Další tradiční motivy, které inspirovaly autora práce

Příloha č. 2c):

Motiv jaguára z kodexu Fejévary-Mayer

Příloha č. 3:

Bůh Huitzilopochtli podle kodexu Borgia

Příloha č. 4:

Herkommanův pekelný notář – Ficli-Pucli

Příloha č. 5:

Přehled dalších surrealistických figurativních děl realizovaných autorem bakalářské práce

Příloha č. 1

Fasáda budovy mexické ambasády v Praze

Umístění objektu:

Ulice V Jirchářích č. p. 10 / Dům U Mejtských / - zapsán v SNKP ev.č. 1090.

Řadový patrový dům o devíti osách získal svou podobu po sloučení dvou původních domů a klasicistní přestavbě. Novorenesanční úprava fasády je datována do r. 1868, její drobné detaily se nedochovaly.

Zdroj: <http://stavbaweb.dumabyt.cz/rekonstrukce-a-dostavba-pamatkov-chronneho-objektu-2345/clanek.html>

Příloha č. 2a)

Dobové znázornění indiánských válečníků nacházející se na archeologickém nalezišti Cacaxtla ve státě Tlaxcala v Mexiku. Malby pocházejí z doby 700-750 našeho letopočtu.

Obr. 1: Válečník orel

Nástěnná malba znázorňující „Válečníka - orla“ stojícího na „okřídleném hadovi“

Obr. 2: Válečník jaguár

Nástěnná malba znázorňující „Válečníka - jaguára“ stojícího na „hadovi-jaguárovi“

Zdroj: *Serpientes en el arte prehispánico*, časopis *Artes de México*

No. 32, México, 2002

Příloha č. 2b)

Inspirace motivy indiánských kultur Aztéků a Huicholů, které budou použity na figurách válečníků.

Obr. 1: Štít z Yanhuitlánu

Obr. 2 Código Laud

Obr. 3. LEOPKA S KOLAČKY (ITALCO

Ramírez) Obr. 4: Máscara de Tezcatlipoca

Zdroj:

Obr. 1 - *Serpientes en el arte prehispánico*, časopis *Artes de México* No. 32, México, 2002

Obr. 2 - www.famsi.org/research/graz/laud/img_page14.html

Obr. 3 - osobní archiv autora

Obr. 4 - www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=667485&partId=1

Příloha č. 2c)

Znázornění jaguára v kodexu Fejévary-Mayer.

Jaguár se nachází v levém horním rohu vedle postavy boha lovu, který je znám pod jménem Mixcóatl.

Zdroj: http://www.famsi.org/spanish/research/graz/fejervary_mayer/img_page41.html

Příloha č. 3

Huitzilopochtli (Ficli-Pucli) - aztécký bůh války, slunce a lidských obětí.

Znázornění boha v kodexu Borgia.

Huitzilopochtli se nachází v pravém horním rohu.

Zdroj: http://www.famsi.org/research/graz/borgia/img_page25.html

Příloha č. 4

Herkommanův pekelný notář - Ficli-Pucli

Rytina Christiana Alberta Wortmanna podle sochy Matyáše Bernarda Brauna v Hubertově údolí (1731).

Zdroj: PREISS, I

2003, s. 210

eka,

Příloha č. 5

Další figurativní surrealistická díla realizovaná autorem práce:

Dante 2016

Kov, epoxid, hovězí
kosti, korálky

Výška: 2,36 m

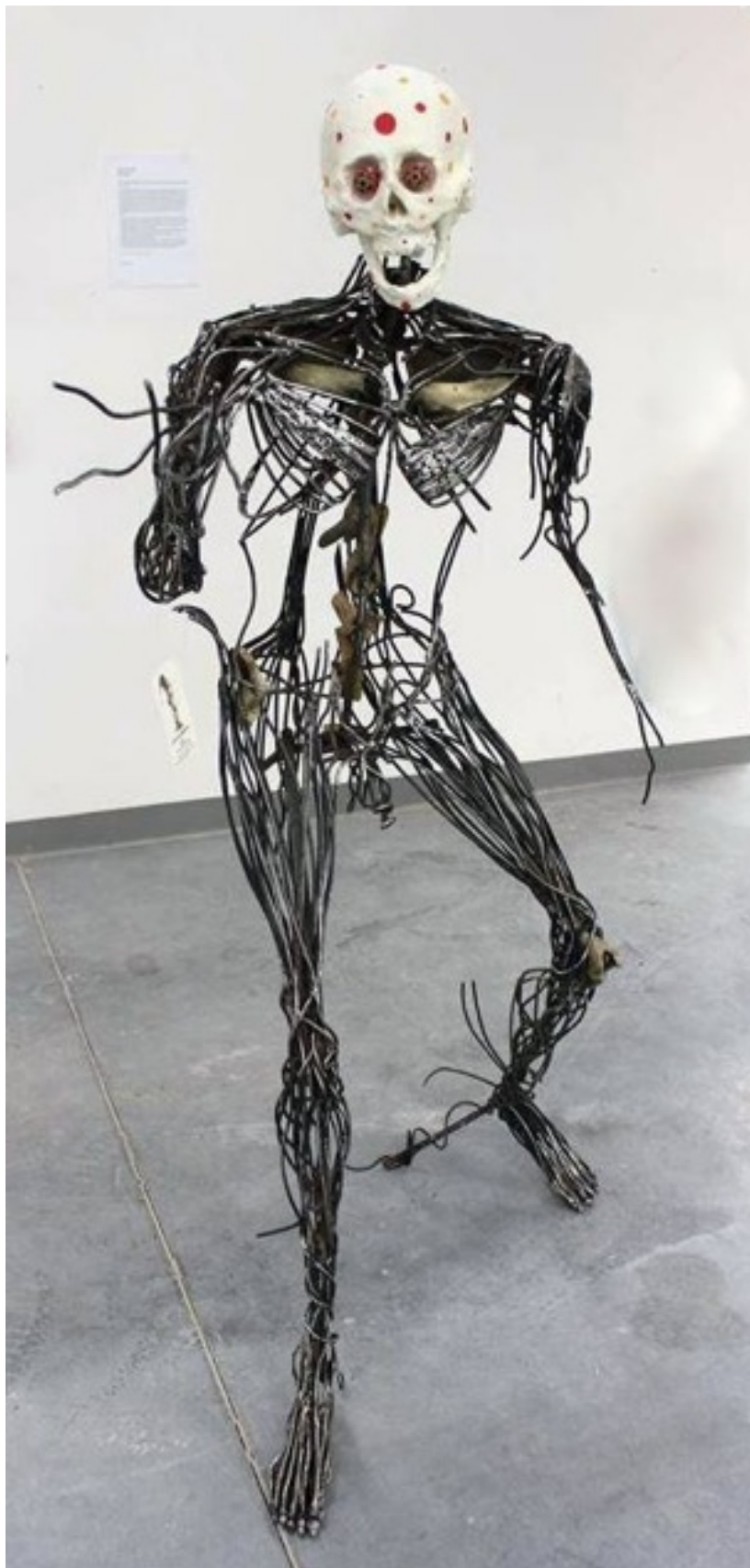

Vicario - 2014

Kov, vepřové kosti, korálky, dřevo.
Výška: 1,75 m.

Solario - 2015

Hlína
Výška: 1,85 m

